

MATKOVICH ILONA
Városkép

Ülök a tükör előtt félig felöltözve. Nem magamat nézem, hanem az aranyozott fakeret négy sarkát díszítő, vesszőnyalábokat formázó, itt-ott megpattogzott cirádákat. Régi darab. Ha leemelném a falról, ócska, szúrágta falapot találnék a hátán. Egykori hozzátartozóim apró manóként grimaszolnának az arcomba a kis fekete lyukacsokból más szemének láthatatlanul. Gyulu, Gyulu, el sem hinnéd: éppen Alex mentette meg a mi kis birodalmunkat. Hős csinált belőled, díszpolgárt – posztumusz –, a régi házatok falára emléktáblát helyeztetett. Te csak ne aggódj, az urakat lenyomtuk, a törpék jól fogynak.

– Márpedig meg kell vele értetni, hogy a salétromos házai nem illenek az új városképbe – jelentette ki szenvedélyes türelmetlenséggel a hangjában Gádor Alex, a városfejlesztési bizottság új üstököse, egyben az osztályvezetői szék várományosa. – Oda háromszintes parkolóházat álmodtunk multifunkcionális szabadidőközponttal, és igenis véghezvisszük a tervünket. Uraim, vegyük végre komolyan magunkat, nekünk nem dirigálhat senki csak úgy, az utcáról – igyekezett felrázni a tompa hallgatásba burkolózott bizottsági tagokat. – Vagy talán túrjuk el, hogy egy pénzzel kitömött „Hüvelyk Matyi” szembe szálljon a város fejlődésének elkötelezettjeivel, keresztülhúzza számításunkat, markában tartsa a jövőnket, ööö..., megfúrja építő szándékkal telt csónakunk fenekét?! – nyúlt érvei bőségtárába a kisvárosi ügyek intézésében járatlan ifjú titán, és nyomatékkal akkorát vágott az asztalra összeszorított öklével, mintha egy óriáslegyet akart volna agyoncsapni. Gádor Alex arról viszont elfelejtett említést tenni a bizottsági tagoknak, hogy ő már „gentleman’s agreement” alapon elkötelezte magát a Pro Invest befektető társaságnál a beruházás mellett, amelynek egyetlen akadálya az volt, hogy Sente Gyula törpegyártó kisiparos egymással szomszédos telkeire tervezték, és ehhez a városnak meg kellett szereznie a telkeket.

– Menj csak, tárgyalj vele, aztán számolj be, mire jutottál – bólogatott ki az asztal mögül a városfejlesztési bizottság elnöke, aki nagyon szeretett volna már rátérni a következő napirendi pontra.

Csupán a vak szerencse hozta úgy, hogy Gádor Alex, fővárosi építési előadó éppen a városka nyugdíjazás előtt álló építési osztályvezetőjének egyetlen lányába szeretett bele egy szakmai konferencián. Az új szerelem éppen jókor jött, ugyanis Gádor Alexnek kezdett kényelmetlenné válni, hogy a főnöke túl gyakran bízta meg a különböző engedélykiadások megkönnyítését

szolgáló pénzek átvételével. Gádor Alex fél év múlva, szerelmét bizonyítandó, odahagyta budapesti állását – ennek körülményeit új családjában szerencsére nem firtatták mélyrehatón –, és ideházasodott, ebbe a főváros-hoz közeli, soktornyú kisvárosba.

Másnap déltájban Gádor Alex felhívatta a titkárnőjével Sente Gyula kertitörpe-gyártó kisiparost, akit a háta mögött csak „Hüvelyk Matyinak” neveztek a városban.

– Gyulu! A várostól keresnek – hívta a telefonhoz a felesége Sente Gyulát. Nem ügyelt arra, hogy lefogja a membránt, minden szó tisztán hallatszott a kagylóban.

– Na, megint rám törnek? – morogta Sente Gyula a telefonhoz közeledve, aztán a kagylónak már túlradó szívélyességgel folytatta. – Tessék, tessék, mit parancsol a tisztelt úr?

Öblös hangja fojtogató érzést keltett Gádor Alexben, valamiért egy láncon tartott barnamedve jutott róla eszébe.

Sente Gyula sosem beszélt üzletről telefonon, felajánlotta Gádor Alexnek, hogy egy tea mellett tárgyalják meg, bármi is legyen az ügy, és meghívta magukhoz másnap délutánra.

Gádor Alex másnap pontosan öt óra előtt két perccel csöngetett be Szentéékhez. Várakozás közben sokadszorra is szemügyre vette a vasútállomás arányos, sárga épületében végződő főutcát, amelynek az állomás felé eső végét mindkét oldalon három-három, egymásba kapaszkodó, alacsony ház torzította el.

A sarkon Gyulu idősebb szeretője, Hosszúszoknya lakott, a vele szemközti házat úgy öt évvel ezelőtt a fiatalabbik szeretőjének, Rövidszoknyának ajándékozta. A homlokzatokon szinte összenyomták egymást a keskeny üzletportálok. Az egymással farkasszemet néző két háztömb egyetlen valamirevaló épületében Sente Gyula lakott a feleségével. Mellettük a Crazygarden neonfényei villogtak szünet nélkül. A Crazygarden udvarát összenyitották Szenténé mélyen hátranyúló kertjével, amelynek egyenletes szépségét csak itt-ott törte meg egy-egy tuja tövében elhelyezett talicskás vagy lámpás törpe, színes gomba, özike vagy szélmalom. Szenténének mindene volt ez a város szívében burjánzó paradicsom. Úgy látta, hogy a bokrok sűrűje csupa költészet és mítosz, sötétedés után árnyak mozogtak benne hangtalanul, férfialakot öltött, hosszú nyakú nimfák hajoltak a köztük sétáló Szenténé arcához, és nyújtották csókra kéjsóvár, puha szájukat.

Gádor Alex a kapu előtt bámészkodva ismét csak úgy találta, Szentéék telkeinél nincs ideálisabb hely a városban multifunkcionális szabadidőközpont építésére.

Szenténének templom volt a teste, ő talált rá Hosszúszoknyára még a házasságuk elején. – Apukám, engem tönkretesz a te nagy természeted – mondta neki egy délelőtt törpefestés közben, és odavezette a férjét a barna ló-

farkas festőtanuló elé. Alig dolgozott náluk pár hónapja, még felismerhető volt rajta a szegénység és a hajlíthatóság. Hosszú, puha ujjai közt megállt az ecset, ahogy őzikeszemével feltekintett a pocakja fölött rábámuló Gyulára.

Délután áthívták magukhoz teára. Három év múlva berendezték neki Crazygardent, és ő beletömött mindent, amit Szenténé kertjében látott, és a törpegyártó üzemben fellelt. Gyula első nap az üzlet mind a négy sarkába dobott egy forintot.

– Ez szerencsét hoz – mondta Hosszúszoknyának, mert látta, hogy hiányzik neki a saját élete, de ő nem tűrte meg körülötte az udvarlókat. – Egyszer még valamelyik feleségül kér tőlem – dohogott, amikor a lány néha elkésett az ötórás teáról.

– Beste férfi – sziszegte olykor Hosszúszoknya szeretkezés közben, amikor érezte, hogy Gyula vágya csak a köldöke körül teljesedik be. A könyörgés sem használt, nem tette őt anyává: tisztességes akart maradni a maga módján, ha a törvényes feleségével nem lehetett közös gyermekük, a törvénytelen se legyen – ezt diktálta sajátosan értelmezett férfibecsülete.

Rövidszoknya alig múlt huszonöt, amikor az öregkor peremén egyensúlyozó Sente Gyulát megismerte. Frissen végzett divattervezőként kiadó üzletet keresett, persze egy vasa sem volt rá, bízott a szépségében, mint a fiatal nők általában. Úgy kért a szeme, és olyan formás volt a lába, hogy a férfinak azonnal megesett rajta a szíve. Sosem mulasztotta el megnézni az új nők lábikráját. Ezt fontosnak tartotta, Tacitus is mindig kitért a lábikrára, ha portrét írt egy római hadvezérről.

Szenténét jobban lekötötte a kertje és a kényelme, minthogy botrányt csinált volna a harmadik szoknya miatt, de Hosszúszoknya kiborult, ultimátumot adott Sente Gyulának: vagy ő, vagy a betolakodó, mert ő más nővel nem osztozik Gyulun, nem és nem, akkor inkább a vonat elé veti magát, az ügyis közel van. Párnával a ruhája alatt átment Rövidszoknyához. Rövidszoknya nem ijedt meg tőle, kirángatta a hatalmas bugyiba gyömöszölt párnát, aztán szégyenszemre a bolt előtt még össze is verekedtek. Családon belül maradt, hogy mi történt ezután, mindenestre a vita könnyes összecsókolózásba simul. Hosszúszoknyának lett egy nagyrenoválás a lakásában, és állítólag az egyik németalföldi festmény is átkerült hozzá a Szentéék könyvtárszobájának faláról. Sente Gyula így sommázta a dolgot: Hosszúszoknya, Rövidszoknya – mind a kettő kell.

Amikor jóval később Hosszúszoknya elunta a boltozást, az ő Gyuluja maga vette a kezébe, és újra felvirágoztatta a Crazygardent. A bevétel felével minden hónap végén elszámolt Hosszúszoknyával, a megmaradt hasznóból pedig felvásárolta a szomszédos ingatlanokat

lakottan, és türelmesen kivárta, amíg kihálnak belőlük az idős lakók. Így vált Sente Gyula és a három nő a két egymással szemközti háztömb tulajdonosává.

– Hiába vettem el újból a magokat, nem láthatom szárba szökkenni – sopánkodott olykor Sente Gyula, a szívét masszírozva. – Buta nőszemélyek, mi lesz veletek, ha én meghalok? Rám áldoztátok a fiatalságotokat, egyikőtök sem kap rendes nyugdíjat – simogatta meg ennek vagy annak az asszonynak az arcát, amikor rájött az érzékenyülés. – Ha összevesztek, szétesik, amit egész életemben építettem nektek – magyarázta a három nőnek, és gyakran példálózott azzal a bizonyos mitológiai vesszőnyalábbal, amely összekötve széttéphetetlen, szálanként azonban semmit sem ér. – Nagyobb erő az egyetértés mindennél – idézett a római példabeszédből, de egyáltalán nem hitte, hogy az asszonyi triumvirátus megszívleli az intő szavakat. Ismerte jól a feleségét. Ha életében eltűri is a másik két nőt, a családi vagyonon nem osztozik velük. Különösen Hosszúszoknya sorsa aggasztotta, újabban egészen elhagyta magát: álló nap kint ácsorgott a bolt előtt, és egyik vékony cigarettáról a másikra gyűjtött. Dél előtt egy-két konyak, a teát csakis rummal itta. A Szentééknél elköltött korai vacsorával számára véget ért a nap, utána ott hortyogott náluk a tévé előtt a kanapén, mert nem szeretett otthon egyedül.

December volt. A sötétség egyik percről a másikra esett a városra. Gádor Alex a kapu előtt álldogált, és kezdte kínosan hosszúnak érezni a várakozás perceit. – Nincsenek itthon? A bolondját járatják velem? – tanakodott magában. A valamikori építési előadó szépen felépített magabiztossága itt a kisvárosban ijedező bizonytalansággá kezdett válni. A várakozás oszlatja legjobban az önbizalmat. Már azon volt, hogy sarkon fordul, amikor végre apró lépéseket hallott.

Kicsi, telt asszony tessékeltelbe jebb, a haja kifogástalanul beondolálva „jöjjön csak, drága, az uram már várja”, vezette végig a gyéren megvilágított kapualjon át, be a hallba. Alig jutott némi fény a kert fái közé odabentről, így Gádor Alex keveset látott a tujákkal szegélyezett, keskeny utakkal szabdalt, örökzöld kertből. A ház kivilágított bejáratát kőből faragott egyszemű óriás vigyázta. Gádor Alex először valamiféle küklopsznak vélte, megdöbbenette, hogy a hatalmas alak bojtos sipkát visel a fején.

– Ó, csak Lipa, a férjem kedvenc törpéje – legyintett a fűrgeléptű, kicsi asszony. – Ne is kérdezze – vágott elébe a további kérdezősködésnek, mint aki halálosan unja már, hogy minden látogató beszámoltatja férjének erről a megalomániás hóbortjáról, amit magában csak az átkozott történelem rovására írt. Sente Gyula ugyanis tehetős iparos család gyermekeként valamikor festeni tanult: a szülei megszervezték, hogy ragyogó tehetségű,

egyetlen fiuk Párizsban folytassa a tanulmányait a háború után. Csakhogy a közép-európai történések igencsak átszabták a nagyreményű Szente fiú sorsát.

A hallban Gádor Alex megállapította, hogy az asszonynak lilásfehérre van színezve a haja, és állandóan ide-oda kapkodja apró madárszemét; ettől eltekintve kellemes benyomást tett rá.

– Üljön le, drága – kínálta helytel a vendéget Szenténé –, máris hozom a teát. A hall sarkában, a csipketerítővel letakart kerek asztal mellett pocakos, vérbő hajszálerektől pirosaslila arcú férfi üldögélt szétvetett lábbal, szótlantul.

Gádor Alex semmivel sem érezte magát magabiztosabbnak, mint ezelőtt néhány perce, a kapuban várakozva. Azért bemutatkozott, és kezet nyújtott az öregembernek. Az rámutatott a szemközti kagylófotelra.

– Remélem, szereti a gesztenyeszívet, az asszony rendelt a cukrászdából, mindjárt behozza. Addig egyen vaníliaarikát – bökött a fejével az asztalon megpúpozott kristálytálra. – Az is friss – mondta, és felnevetett, vagy inkább felhorkantott. Szép fogai voltak, alapvetően jól karbantartott, mégis örökösen slampos ember benyomását keltette. Gádor Alex nem nyúlt a süteményhez, összeszedte magát, és megszólalt végre.

– A város megbízásából jöttem.

– Nocsak, hát ki vagyok én, hogy küldöttségbe jönnek hozzám?

– A belváros legértékesebb ingatlana az Ön tulajdona. Ezen a területen a városrendezési terv szerint, pályázati pénzből mammutberuházást indíthatnánk, ez elengedhetetlen, ha nem akarunk lemaradni a versenyben. Fellendülne a belváros, munkahelyeket teremthetnénk, üzleteket, kávézókat, sportcentrumokat működtetnénk benne.

– Miféle versenyben? Egyébként is, a felhőkarcolóktól ideges leszek – jelentette ki egykedvűen Szente Gyula. A hangja ugyanolyan öblösen szólt most is, mint a telefonban. – Szögezzük le, barátom: az én üzleteim eddig is megfelelték a vevőimnek, a kispénzű embereknek. A gazdagok meg menjenek a mammutközpontokba. Semmit nem írok alá.

– Mi az elképzelése, kérem?! Értse meg, alig maradt egy hónapunk, le kell adnunk a pályázatot, egyébként rengeteg pénztől esünk el. Talált pénz, gondolja meg, a város is jól jár, meg más is, ha úgy akarjuk – tette hozzá óvatosan, figyelve a hatást; ennek mestere volt, és most következett a megoldozás. – Már megvan az a kivitelező, aki elnyeri a munkát. Úgy szerkesztettük meg a papírokat, hogy más nem felelhet meg, én elintézem velük az anyagiakat, ha kívánja, ha megmondja az elképzelését. Nem is a szabadidőközpont itt a nagy fogás, hanem ami a föld alatt van. Ha megépítjük a mélygarázst, meg-

kaphatja az üzemeltetői jogot, azt csinál benne, amit akar, autómosót nyithat, boltokat. Az autók bemennek a mélygarázsba mind, arról rendeletileg gondoskodunk. A mostani parkolóhelyekre kőbabákat állítunk, duplájára emeljük a tarifát. Ne feledje, jövőre választás lesz...

– Elég már, tisztelt úr! – intette őt le Szente Gyula. – A mammutházból nem lesz semmi, mert én a tiszta üzleteket szeretem. Ezt jobb, ha maga is megtanulja, hogy is hívják? Alex. Tudakozódtam ám maga után – váltott kedélyes hangra. – Tudom, van egy félbehagyott építkezése a Duna parton. Biztos az hajtja az ingoványos utakra. Meg sem hallottam, amit mondott, terveim vannak magával. Na, Alex, egyet jegyezzen meg: addig nem kerül bajba, amíg nem írt alá. Az csak nyűg és felelősség, annak már következménye van. Látja, én sem írok alá semmit, anélkül is bezsebelem a pénzt. Hét jegyben számolom, amit nekem a nyolc bolt havonta a konyhára hoz. Megértheti, hogy nem kívánczom a bizonytalanságba, nem tudom én már követni a maguk újfajta könyvelését. Egyszer volt dolgom az állami urakkal, hű, de megégettem magam – fonta össze húsos kezét a hasán.

Gádor Alexnak lüktetni kezdett az agya. Késpengeként hasított bele a felismerés, hiába hozakodik elő bármilyen trükkel, Szente Gyula eltökéltsége mélyebb gyökerekből táplálkozik, minthogy ő azt a rendelkezésére álló eszközzel, csupán pénzzel megvásárolhatná. Vajon, ha nem válsul meg a parkolóház terve, és kitudódik, hogy ő, igaz, csakis gentleman's agreement alapon, de mégis az apósa tudta nélkül elkötelezte magát a Pro Invest befektető cégnél, apósa nem gyanít majd e mögött megvesztegetést? És milyen fényt vet a családjukra, ha kitudódik a titkos alku a hivatalban, ahol egyébként is szálla a szemekben rokon kapcsolatuk? Kínos, több mint kínos.

Gádor Alex úgy ült a fotelban, mint egy összehajtogatott papírdarab.

– A lelkem van bezárva ezekben a koszos házakba. Hát hogy élhetnék lélek nélkül?

Szente Gyula színpadiasan égnek emelte vaskos kezét. Gádor Alex vett egy vaníliaarikát a kristálytálból. Gyengéje volt az omlós vajasztésza, ritkán jutott hozzá, amióta elköltözött otthonról. A felesége nem tanult meg sütni, főzni is ritkán támadt kedve, ha valamit, akkor inkább kifőtt tészta szósszal. Eltűntetett még egymás után négy vaníliaarikát. Az öreg önelégült arccal figyelte. Szenténé gyümölcssteát öntött a Zsolnay csészékbe.

– Nem bírja a gyomrom a koffeint – kezdte szürcsölteni Szente Gyula a vörösös fényű, gőzölgő italt. – És mit szólt a Lipához? – intett fejével a bejárat felé. – Ettől összeszarják magukat a betörők. Külön az ő fejére gyártottuk a sipkát. Szereti a művészetet? És a giccset? – nevetett fel úgy, hogy a gyümölcsstea a csészéjéből a hasá-

ra lötyt. – Ha akarja, egyszer megmutathatom a gyáramat. Pedig úgy volt, hogy mindenemet elvesztettem, aztán tessék! – hordta körbe a tekintetét lassan, mintha az a kevés mozdulat is neheze esne.

Gádor Alex olyannak látta az öreget, mint egy pöf-feteg gombát.

– A háború hozzánk sodort egy könyvet gyerekromban. – Ez volt A KÖNYVÜNK. Római mitológia volt a címe, még ma is betéve tudom minden oldalát. Ma már egész könyvtáram van a római korból – tette hozzá elégedetten.

– Vegyen a gesztenyeszívből is, drága! – állított Szenténé egy pillangós tányért az asztalra, mielőtt odaült hozzájuk. Gádor Alexet a nagymamájára emlékeztette, ahogy határozott kézzel széthúzta maga alatt sötétzöld harangszoknyáját. – Mindig mondom az uramnak, minék az a sok olvasás, igaz? – folytatta az asszony zavartalanul, miközben megigazította a csipketerítő szélét. – Én nem olvastam mást, csak kalendáriumot, mégis tudom, ki a jó ember, és ki a rossz. Most mondja meg, drága, nem az számít csakis, hogy ki a jó ember, és ki a rossz? És azt is megmondom magának, azért kell jónak lennünk, mert ha meghalunk, a lelkünk egy másik ember testében születik újjá, és meg kell őrizni a lelkünket a következő porhüvely számára.

– A feleségem szerint csak így lehet jobb a világ. Boszorkány az én feleségem, belelát az emberekbe. Ne vessen csak bátran! Mi ezt is megengedhetjük magunknak, hogy ne vessenek rajtunk – nézett nyájasan a mellé ült kerek asszonyra, aki épp egy csészealjat nyomott Gádor Alex kezébe.

– Na, fogja csak, drága, még lemorzszál a perzsára – intette.

Gádor Alex ebben e pillanatban erős késztetést érzett, hogy beszámoljon ennek az ismeretlen, öreg házaspárnak a rideg házasságáról, a feleségéről, akit megkér az ágyban, hogy szeretkezzen vele. Úgy érezte, ide akar tartozni, ennek a hallnak a bensőséges, füledt félhomályába, ahová áthallatszik a konyhából a kávéfőző sístergése és az éltes hűtőgép zúgása.

– Hát, ilyen asszony a feleségem – dörzsölte meg az asszony hátát Szenté Gyula.

Szinte gyerek volt még, amikor a háború után apjától a boltok mellett, a tönk szélére került kertitörpe-gyártó üzemet is megörökölte. Úgy látszott, a háborúban elgyötört emberek vigaszt leltek ezekben a meseország-beli figurákban, közöttük biztosan mindig a jók győztek, és jöttek egyre a rendelések, és sosem volt panasz a minőségre. Az ifjú Szenté Gyula felvett maga mellé segítségnek egy fiatal festőlányt, a későbbi Szenténét. Egy délután a lány benmaradt a festődében.

– Azt hiszem, ki kell találnia valamit, hogy megtarthassa az üzemet – mondta okosan, majd elmesélte, hogy délelőtt egy magas, sovány, kalapos férfi kereste Gyulát. – Nem ismer olyat? Nem? Hát azt üzente, holnap visszajön nyolckor. Nyolckor legyen az üzemben, mert beszélni akar magával.

Annyi feladat és gond szakadt az árván maradt Szenté gyerek nyakába a háború után. Arra sem volt ideje eddig, hogy észrevegye, körülötte teljes gözzel zajlott az állami birtokbavétel. Még jó, hogy nem sütőüzemünk van – nyugtatta magát, amikor azt nap este hazafelé tartott a barátjától, aki beszámolt neki, hogy is mennek a lefoglalások a dolgozó nép nevében. Fel kellett ajánlani a sütődét az új állami sütőipari vállalatnak.

– Mi az, hogy kellett? Mi az, hogy kellett? – értetlenkedett a gyerek Szenté Gyula.

– Ne siettesd. Megtudod majd. Először leltárba veszik a felszerelési tárgyakat, és ha nem adod önszántadból, korlátozzák az alapanyag-ellátást. A szüleim nem kaphattak lisztet. Ezzel végképp ellehetetlenítették őket, aztán már nem is bánták annyira az egészséget. Sárból nem lehet kenyeret sütni – sziszegte sárga arccal Gyula barátja.

Szerencsém van ezzel a törpegyártó üzemmél, a sár ott hever az árokparton – morfondírozott magában másnap reggel a gyerek Szenté Gyula.

– Ha beszámol nekem az ipartestületi gyűlésekről, arról, hogy ott elhangzanak-e a rendszer ellen izgató kijelentések, megtarthatja a manógyárát – ajánlotta a hórihorgas alak a kalap alól. – Persze mondhat nemet, manógyárra nincsen kifejezett igény, de, tudja, hogy van, elfogyhat a festék, esetleg megakadályozza valaki, hogy agyagot szedjen az árokparton. Történetesen ismerjük a lelőhelyeket a környéken. Kézikocsival meg nehézkes távolabbra menni érte. Gondolkodjon. Dolgozzon meg a manógyárért. Más választása nincs, nekem elhiheti – hagyta magára a zúgó fejű fiút.

– Engem aztán nem esztek meg! – veszekedett a süket éjszakával Szenté Gyula, amikor még azt hitte, van választása.

Még mondja valaki, hogy nincs gondviselés: a törpegyártó üzemhez hamarosan az Üdülőkezelő Vállalattól megrendelés érkezett kétszáz darab lámpás, sörös hordós, esernyős, talicskás kerti törpére. Szenté Gyula éjjelente kaparta ki és hordta haza a kézikocsival az agyagot, aztán egész nap félalomban görnyedt az agyagfigurák fölött a későbbi Szenténével. Kölcsönt is vett fel a szülei ismerőseitől. Mindegyiknek csak nagyon kevés kölcsönadnivalója volt, de segíteni akartak az árva Szenté gyereken, és ő bízott magában; tökéletesen teljesíti a megrendelést, és kamatostul visszaadja a kölcsönt.

– Csak egyszer adódik ilyen szerencse az életben – biztatta a későbbi Szenténét, bár el nem képzelhette, hová kerül ez a rengeteg törpe, bizonyára a szakszervezeti üdülők kertjébe – nyugtatta magát, ha izzadságban úszva felriadt éjszaka.

Amikor elkészültek az első száz törpével, megírta az Üdülőkezelő Vállalat illetékesének, hogy nagyon eladósodott a gyártás alatt, ezért lehetőleg egyben kéri a szállítmány árát. Néhány nap múlva kiszállt az Üdülőkezelő Vállalat meósa, és megállapította, hogy a törpék egytől-egyetig festékhibásak, ezért visszadobta az árut. A fiú némán nézte végig, ahogy teherautóra rakták minden jövőbe vetett reményét, csak akkor üvöltött fel, amikor megkapta a számlát a bezúzásért. Ahhoz még túl fiatal volt, hogy felkösse magát, mint más normális ember tette volna, ehelyett behívta az irodába a későbbi Szenténét, beszámolt neki a kifizetetlen kölcsönökről, majd megkérte a kezét.

A két fiatalat attól fogva a szerelemnél is erősebb szál kötötte össze: a büntudat. Sente Gyula elkezdte besúgói pályafutását. Az ipartestületi gyűlések után ifjú feleségével átszúrték, mint sűrű szitán, az ott hallottakat, majd másnap este Gyula beszámolt az összekötőtisztnek a festődében. Nem volt tudomásuk róla, hogy bárkinnek is baja származott miattuk az ipartestületnél, Szenténé viszont nem maradt állapotos abban a tíz évben. Az orvos szerint talán sokat szorongott, de ezt a témát nem beszéltek ki vele alaposabban.

Gyula olyan erővel dolgozott, mintha a munkával akarná enyhíteni a besúgás miatt érzett büntudatát: nem járt az ipartestületi barátaival kártyázni, sem futballozni, mint korábban, barátok helyett könyveket, festményeket, ingatlanokat és nőket gyűjtött. Legszívesebben körülbástyázta volna az agyát is a betolakodó emlékek elől. De hiába volt minden igyekezet, azt az órát nem vásárolhatta vissza, amelyben a hórihorgas, kalapos alak elvette az ártatlanságát.

Gádor Alex éppen bekapta az utolsó gesztenyeszívet, amikor csengettek.

– Na, megjött a kislány. Mama, hozzá még egy terítéket. Egyen egy falatot ő is indulás előtt.

Az asszony kitipegett a kapuhoz.

– Rövidszoknyával színházba járunk – fecsegett tovább Sente Gyula, homloka gyöngyözött, arca egész szederjes lett a forró teától. – Csakis klasszikusra. A kislány először megnézi a díszletet, a jelmezeket, és csak – emelte fel tömzsi mutatóujját –, ha olyan a darab, akkor vehet jegyet nekem is. Kizárólag a harmadik sorig. Onnan még jól látom a színpadot. A cukrommal is bajlódunk. Nálam a harmadik sorban véget ér a színház, a szecessziónál véget ér a művészet. Amit már meg kell magyarázni, az rám nem hat – csapkodta meg nagy tenyerével

vel a fotel karfáját. – Rövidszoknya életem utolsó ajándéka, tudja? – hajolt közelebb Gádor Alexhez. – Felelősnek érzem magam miatta. Nem nyúltam hozzá egy ujjal sem. A szellemi társam, és jól vezet. Biztonságosan. A feleségemet minden télen kiviszi az Angebotra. Odavannak a bundákért, ebben a nők mind egyeznek – hunyorított rá, aztán megpróbált kiszabadulni a kagylófotel szorításából. – A tisztelt elvtársaknak, bocsánat – ütött a szájára –, a városi uraknak pedig azt üzeni a „Hüvelyk Matyi”, hogy az ő territóriumáról ne képzelegjenek, ne ábrándozzanak, mert megvannak az eszközeim, hogy visszafordítsam a bulldózereket, mielőtt nekimennének a koszos üzleteimnek. Rengeteg hallgatnivalóm van, ha érti, mire gondolok. Úgyhogy amíg én élek, itt nem karcolja szabadidőközpont a felhőket..., vagy a városi uraságok is hengergőzzenek meg a sárban. Akkor nyithatunk új lapot – tápáskodott fel a fotelból. – Na, fiam, beszéljünk kellemesebb témáról – lapogatta meg Gádor Alex hátát, miután levette a fogasról a vastag, fekete dzsekijét –, egyszer nézhetne Rövidszoknyánál egy szép szövetcabátot. Varrásban mester az a lány. Tervez és kivitelez. Az ő szövetcabátja jobban harmonizálna az öltönyével, mint ez a puffidzseki – nyitotta ki a vendég előtt a bejárati ajtót, majd a kezét alaposan megrázva elbúcsúzott tőle.

A házból kilépve, a dolgavégezetlen Gádor Alex olyan megkönnyebbültnek, tisztának és véltlennek érezte magát, mint nem is túl régen, gyerekkorában. Váratlanul támadt jókedvében ráfintorgott Lipa, a házörző óriás törpe kifejezéstelen kőarcára, végighúzta ujjait a kertben feketén kirajzolódó bokrok körvonalán, amelyek között már bizonyára szorgalmasan hajladoztak Szenténé démonai, és semmi mást nem akart, csak itt maradni ezeknél az embereknél, akik gondját viselhetnék ebben az idegen, kopott városban.

A kivilágítatlan kapualjban egy karcsú, bundába burkolózott nő suhant el mellette. Utána fordult, látta, milyen formás lábakon lépdel a túsarkú cipőjében.

– De jó a lábad – jegyezte meg, csak úgy magának; a kapuban még elkapta Sente Gyula vidám hangját:

– Igyekezz, igyekezz, hagyd kinn a hideget, egyedül gyere be.

Kattant a kapu gombzára, Gádor Alex kívül maradt. Mindenén kívül. Nem akaródzott hazamennie, inkább járta az utcákat elhagyatottan és magányosan. Kerülte ez után a látogatás után a Szentéék háztömbjeit, így nem is láthatta, amikor úgy két év múlva kikerült a partecédula a kapujukra. A titkárnőjétől hallotta Sente Gyula halálhírét.

Sente Gyula, magas vérnyomása és rossz szívritmusa ellenére, még megélte, hogy az őszi önkormányzati választásokon a körzetében képviselővé válasszák úgy, hogy nem lépett be egyetlen pártba sem. A hatalomnak

megadta azonban, ami szerinte járt neki, nehogy eszébe jusson valamelyik „új seprűnek” a városházán a Szentebirodalom spóráira – ahogy a házait nevezte – törni. Még eligazította Gádor Alex félrecsúszott dolgát a Pro Investtel, és miután a Pro Invest az ő körzetében a város megbízásából szociális lakásokat épített, Gádor Alexet az egyik párt polgármesternek jelölte a következő ciklusra.

A Szente családban a megértés vesszőkötege Szente Gyula halála után meglazult, majd teljesen szétbomlott. Hosszúszoknya végleg lezüllött, és gégerákban idő előtt meghalt. Szenténének két évvel ezelőtt az egyik kerti padon mélézva állt meg a szíve.

Ülök a tükör előtt a szürke nercemen. A vesszőnyalábokat formázó cirádákat nézem. Mögöttem csend, a falon a Gyulától kapott képek koszorúja. Belebújok a

körömcipőmbé, ujjaimat, mint a zongorán, végigfuttatom vékony harisnyámon. Alex nem vált el a feleségétől, miután elkészült az első szövetkabátja. Látszatra együtt maradtak, de éjszaka az én udvari lakásomban alszik el, és hajnalban onnan megy haza. Kínos lenne elválnia, a polgármester erkölcsét vidéken olyan szigorúan veszik, márpedig amíg ő a polgármester, a Szenteházak jövője betonbunkernél is biztosabb.

Úgy látszik, ez a sorsom, hogy soha nem megyek férjhez. Rövidszoknya tenyeréből egy egész város csipeget, mégsem mehet férjhez ahhoz, akit szeret. Bekapcsolom a tévét. A városi adó a képviselőtestületi ülést közvetíti. Alex gyakorlattan, szenvedélyes hangon arról beszél, hogy a Szente-lakónegyed múltat idéző vályogházai mélyen és megbonthatatlanul illeszkednek bele a város szövetébe.

GYÖRI LÁSZLÓ

A lichthof

*A lichthof csöndjébe fújom ki a füstöt,
idenyílnak a WC-k ablakai,
villanyt gyújt, eldördül, egyre-egyre küszköd
nagyokat nyögve egy mögött valaki.*

*Esik alá három négyzetméter zápor,
kicsi a lichthof, legföljebb álma van.
A hosszú hasádba alig hull le pár sor
vékonyan hullongó, ritka párhuzam.*

*Ilyen-olyan cégek összegyűrt zacskói
nyugosznak mélyen, a nejlontasakok.
Bukott angyal, sátán, szárnya tört Asmódi
hajított alá, hogy ti is bukjatok.*

*A szél fúj, a szél elsüvíti fölötte,
az éjszaka olyan kísérteties,
a szél fúj, a szél behuhog a csőbe,
földuzzad benne a kinti gyöngye nesz.*

*Két emelet közét egy cső szeli keresztül,
be van burkolva, a szennyvíz benne megy,
jobb nem tudni, hogy mi zubog veszettül:
a kisodródó kétféle testi szenny.*

*Hiába látok, akár a börtöncella,
szurtos, szürke, szűk, a fogoly lelkeké,
senki se dugja ki fejét a lichthofba
magába nézni, a meredély fölé.*